

การสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

A construction of ASEAN citizenship test for Matthayomsuksa 4-6 students

ธัญธิดา โชคคณาพิทักษ์^{1*} วารุณี ลัภนโชคดี¹ และ ขนิษฐา ชัยรัตนาวรรณ¹

Tanyatida Chokkanapitak^{1*}, Warunee Lapanachokdee¹ and Kanidta Chairattanawan¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 2) เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 3) เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และ 4) เพื่อจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 จำนวน 1,016 คน โดยแบบวัดที่สร้างขึ้นประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 66 ข้อ เพื่อวัดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองอาเซียน 11 คุณลักษณะ มีลักษณะเป็นคำถามเชิงสถานการณ์แบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก โดยตัวเลือกมีคะแนนแตกต่างกันตั้งแต่ 1-5 คะแนน

ผลการวิจัย พบว่าแบบวัดที่สร้างขึ้นมีคุณภาพ ดังต่อไปนี้ 1) ความตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน จากการคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของความเป็นพลเมืองอาเซียน และความสอดคล้องของตัวเลือกที่แสดงถึงระดับคุณลักษณะตามทฤษฎีจิตพิสัยของ Krathwohl, Bloom, & Masia พบว่า ข้อคำถามและตัวเลือกในแบบวัดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.60-1.00 2) ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามมีค่าตั้งแต่ 0.20-0.69 3) ความตรงเชิงโครงสร้าง โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าค่าไคสแควร์=801.33; df=1,582; p=1.00; RMSEA=0.00; GFI=0.92; AGFI=0.90 4) ความเที่ยงของแบบวัดจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach 11 คุณลักษณะ เท่ากับ 0.92, 0.93, 0.94, 0.96, 0.95, 0.95, 0.95, 0.96, 0.96, 0.95 และ 0.94 ตามลำดับ ส่วนค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 5) เกณฑ์ปกติสำหรับแปลความหมายคะแนนของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน ในรูปของคะแนนมาตรฐานที่ปกติมีค่าตั้งแต่ T19-T92 และ 6) คู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน มีความเหมาะสม มีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน อ่านเข้าใจง่าย และสะดวกในการนำไปใช้งาน

คำสำคัญ: การสร้างแบบวัด ความเป็นพลเมืองอาเซียน อาเซียน

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

¹ Faculty of Education, Kasetsart University

* Corresponding author. E-mail: tanyatida@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to construct, validate, establish the norms, and construct the manual of the ASEAN citizenship test for Matthayomsuksa 4-6 students. Research samples consisted of 1,016 Matthayomsuksa 4-6 students who studied in school under the secondary education service area office 4 in second semester, academic year 2017. The ASEAN citizenship test comprised of 66 items, aimed to assess 11 ASEAN citizenship characteristics. Each situational question contains 5 choices with 1-5 score.

The research results showed that the test was efficient. The significant findings were as the followings. 1) The content validity of the ASEAN citizenship test, investigated by calculating the item objective congruence index (IOC), was in the range of 0.60-1.00. 2) The item discrimination index was in the range of 0.20-0.69. 3) The construct validity was investigated by confirmatory factor analysis. Chi-square=801.33; df=1,582; p=1.00; RMSEA=0.00; GFI=0.92; AGFI=0.90. 4) Cronbach's alpha reliability coefficients for 11 characteristics were 0.92, 0.93, 0.94, 0.96, 0.95, 0.95, 0.95, 0.96, 0.96, 0.95, and 0.94 respectively, and for the whole test was 0.92. 5) The local norms for the ASEAN citizenship test interpretation presented in the form of normalized T-score in the range of T19-T92. 6) The manual of the ASEAN citizenship test was suitable and contained all important elements, easy to understand, and convenient to use.

Keywords: a construction test, ASEAN citizenship, ASEAN

บทนำ

ในปีพุทธศักราช 2558 ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งการเตรียมความพร้อมของประเทศไทยนั้น รัฐบาลมีการวางแผนเตรียมการทั้งเรื่องของโครงสร้าง ระบบบริหารการจัดการทั้งระดับมหภาค และจุลภาค โครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน โครงสร้างระบบขนส่ง และจากการรวมตัวทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ถือเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และยกระดับคุณภาพชีวิต สวัสดิการของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้งสร้างความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและความมั่นคงในรูปแบบต่างๆ (วิสูตร โพธิ์เงิน, 2560) ซึ่งประชาชนต้องทำความเข้าใจ ใส่ใจและพร้อมรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ของการก้าวไปสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะเด็กไทยซึ่งเป็นวัยที่กำลังศึกษาเล่าเรียน ต้องมีความพร้อมใน

หลายด้าน มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะทางอาเซียน ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีจิตสำนึกอาเซียน มีความพร้อมที่จะทำงานกับคนต่างวัฒนธรรม (ธีระพันธุ์ ธีรานันท์, 2555) และเด็กไทยเหล่านี้จะเป็นกลไกสำคัญในการเริ่มต้นของการพัฒนาประเทศ โดยเด็กไทยต้องมีความตระหนักและพัฒนาตนเองเพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งจากการจัดประชุมโต๊ะกลมและประชาพิจารณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเตรียมการ และดำเนินการสู่ประชาคมอาเซียนทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ของหน่วยงานต่างๆ ได้ร่วมกันกำหนดคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรู้ 2) ด้านทักษะ/กระบวนการ และ 3) ด้านเจตคติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) ซึ่งคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ถือเป็นคุณลักษณะ

ของนักเรียนอาเซียนสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน (ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข, 2557)

ความเป็นพลเมืองเป็นความคิดสมัยก่อนที่ถูกปรับให้เหมาะกับระบบการปกครองที่หลากหลาย แต่ถ้าไม่คำนึงถึงระบบการปกครอง ความเป็นพลเมืองสามารถนิยามได้จากพลังของรัฐบาลที่มีต่อสังคม โดยในชุมชนภูมิภาคอาเซียน รัฐบาลให้บุคคลและประชาชนสามารถมีส่วนร่วมกันหาโครงสร้างและองค์ประกอบร่วมกันในสังคม ในฐานะที่เป็นพลเมืองอาเซียน (Gauthier, 2013) โดยพลเมืองอาเซียนอาจมีความหลากหลายในทางสังคม ความเชื่อและวิถีชีวิต แต่ด้วยแนวโน้มอนาคตที่ต้องอยู่ภายใต้กฎกติกาเดียวกันในฐานะเป็นพลเมืองของภูมิภาคนั้น จำเป็นต้องร่วมกันแสวงหาจุดร่วมและสร้างสรรค์ให้เป็นคุณลักษณะประจำของพลเมืองอาเซียน ซึ่งจะต้องส่งเสริมและพัฒนาาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างแท้จริง (แพรวภัทร ยอดแก้ว, 2555) ซึ่งจากการที่ได้มีการประกาศบังคับใช้กฎบัตรอาเซียนซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญร่วมของอาเซียนที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับการอยู่ร่วมกัน และการขับเคลื่อนองค์การอาเซียนอย่างเป็นทางการ หลังจากประเทศสมาชิกได้ให้สัตยาบันต่อกฎบัตรแล้ว กฎบัตรอาเซียนจึงมีผลบังคับใช้จริงอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2551 ส่งผลให้การดำเนินงานของอาเซียนเป็นไปภายใต้กฎหมายเดียวกันโดยกฎบัตรอาเซียน มีวัตถุประสงค์สำคัญคือ มุ่งสร้างสรรค์เสถียรภาพของประชาคมอาเซียนทั้ง 3 ด้าน ดังนั้นพลเมืองอาเซียนในฐานะที่เป็นพลังในการขับเคลื่อนประชาคมของตน จึงต้องมีคุณลักษณะของพลเมืองอาเซียน หรือความเป็นพลเมืองอาเซียน และเพื่อให้

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนมีความสมบูรณ์ สถานศึกษาจึงควรเตรียมเยาวชนให้มีความพร้อมในการใช้ชีวิต มีสมรรถนะที่สำคัญ มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองไทย และพลเมืองอาเซียน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2554) โดย พิชาติ แก้วพวง (2558) กล่าวไว้ในคำอธิบายรายวิชาเพิ่มเติม รายวิชา อาเซียนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ว่าควร มีการพัฒนาทักษะพลเมืองในประชาคมอาเซียน โดยการปลูกฝังและพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนแก่นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จะทำให้นักเรียนมีความเป็นพลเมืองอาเซียนที่สามารถเข้าใจในสิทธิหน้าที่ และกฎเกณฑ์ต่างๆ ของประชาคมอาเซียน และอยู่ร่วมกันในสังคมอาเซียนได้อย่างมีความสุข ซึ่งการเตรียมนักเรียนให้มีความพร้อมในการใช้ชีวิต มีความเป็นพลเมืองอาเซียน จำเป็นต้องมีการวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน เพื่อให้ทราบระดับความเป็นพลเมืองอาเซียน จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง พัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนอย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ผู้วิจัยซึ่งเป็นครูผู้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จึงเห็นความสำคัญของความเป็นพลเมืองอาเซียน และสนใจสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ที่ครอบคลุมการวัดและประเมินความเป็นพลเมืองอาเซียน ตามคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน และตามกฎบัตรอาเซียนซึ่งเปรียบเสมือนรัฐธรรมนูญร่วมของอาเซียน ที่ใช้เป็นกฎเกณฑ์ข้อบังคับสำหรับการอยู่ร่วมกัน เพื่อให้ครูผู้สอนมีเครื่องมือที่ใช้วัดความเป็นพลเมืองอาเซียน ซึ่งผลการวัดที่ได้จะทำ

ให้ครูผู้สอนได้ทราบระดับความเป็นพลเมืองอาเซียน จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของนักเรียน ทั้งยังเป็น ประโยชน์ต่อครูผู้สอนสามารถนำผลการวัดไปใช้ กำหนดแนวทางหรือปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อสอดคล้องการพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียน ของนักเรียน และเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนในการนำ ผลการวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนไปปรับปรุงใช้ใน ชีวิตประจำวัน และนำทักษะที่จำเป็นไปใช้ในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอาเซียน นอกจากนี้ผู้บริหาร โรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังมี เครื่องมือไปใช้ในการวัด ประเมิน และกำกับติดตาม นักเรียน แล้วนำผลที่ได้จากการวัดไปใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดนโยบาย การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในโรงเรียน เพื่อช่วยเสริมสร้างและพัฒนาความเป็น พลเมืองอาเซียนของนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6
2. เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6
3. เพื่อสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6
4. เพื่อจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมือง อาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

วิธีการศึกษา

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบวัด และศึกษาสาระสำคัญเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

อาเซียน การวัดด้านจิตพิสัย พัฒนาการของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 การสร้างและพัฒนา แบบวัด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดคุณลักษณะของความเป็นพลเมือง อาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยผู้วิจัยสังเคราะห์จากคุณลักษณะของเด็กไทยใน ประชาคมอาเซียน และคุณลักษณะพลเมืองอาเซียน ตามกฎบัตรอาเซียน ได้คุณลักษณะของความเป็น พลเมืองอาเซียน จำนวน 11 คุณลักษณะ ได้แก่ 1) เคารพสิทธิและหน้าที่ของผู้อื่น ยอมรับความหลากหลาย ทางวัฒนธรรม 2) ผู้นำในกิจกรรมอาเซียน 3) เห็นปัญหา ของสังคมและลงมือแก้ปัญหา 4) ภาคภูมิใจในความเป็นไทย/ความเป็นอาเซียน 5) จิตอาสาอาเซียน 6) ตระหนักในความเป็นอาเซียน 7) รักความสงบและ แก้ปัญหาด้วยสันติวิธี 8) ยอมรับความแตกต่างใน การนับถือศาสนา 9) ดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง 10) จิตสำนึกรักษาทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมในภูมิภาค และ 11) พัฒนาตนเองอยู่เสมอ

2. กำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการของแบบวัด กำหนดรูปแบบของแบบวัด โดยกำหนดให้แบบวัดมี ลักษณะเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์ แบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือก มีคะแนนที่ต่างกันตั้งแต่ 1-5 คะแนน ตามระดับขั้นของการเกิดพฤติกรรมด้าน จิตพิสัยของ Krathwohl, Bloom, & Masia สร้างผัง ของแบบวัด และสร้างข้อคำถามของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6

3. ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและตัวเลือกตาม ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

แล้วนำแบบวัดเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามเชิงปฏิบัติการของความ เป็นพลเมืองอาเซียน และความสอดคล้องของตัวเลือกที่แสดงถึงระดับคุณลักษณะตามทฤษฎีจิตพิสัยของ Krathwohl, Bloom, & Masia แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีคุณภาพ คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป หลังจากปรับปรุงแก้ไขแบบวัดในประเด็นต่างๆ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบวัดเข้าฉบับ เพื่อไปทดลองใช้

4. นำแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดในประเด็นของความชัดเจนของคำชี้แจงความชัดเจนของภาษาที่ใช้ และตรวจสอบเวลาที่นักเรียนใช้ในการทำแบบวัด ทดลองใช้ครั้งที่ 2 เพื่อตรวจสอบคุณภาพรายข้อ โดยการวิเคราะห์อำนาจจำแนก แล้วคัดเลือกข้อคำถาม ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ทดลองใช้ครั้งที่ 3 เพื่อวิเคราะห์ความตรงตามโครงสร้างด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และวิเคราะห์ความเที่ยงแบบความสอดคล้องภายในโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach และจัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 และสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดฉบับสมบูรณ์ หลังจากนั้นนำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนฉบับร่างไปทดลองใช้ แล้วนำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนมาปรับแก้ และจัดทำเป็นคู่มือการใช้

แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ฉบับสมบูรณ์ ดัง (Table 1)

จาก (Table 1) นำแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 ของโรงเรียนธัญรัตน์ จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง ทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 100 คน โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียน ทดลองใช้ครั้งที่ 3 กับนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 300 คน โดยผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดโรงเรียน และจัดทำแบบวัดฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จำนวน 577 คน โดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน หลังจากนั้นนำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนฉบับร่างไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนธัญรัตน์ จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ด้วยวิธีเชิงเหตุผล โดยนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าค่า IOC ของข้อคำถาม และตัวเลือกในแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน

ฉบับสมบูรณ์ มีค่าตั้งแต่ 0.60-1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามและตัวเลือกทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา กล่าวคือข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามของความเป็นพลเมืองอาเซียนที่มุ่งวัด และตัวเลือกมีความสอดคล้องกับระดับของจิตพิสัยตามทฤษฎีของ

Krathwohl, Bloom, & Masia (1964 อ้างใน ขวลิขู กำแพง, 2549) ซึ่งสอดคล้องกับลัทธิ สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) และบุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์ (2547) ที่กล่าวว่า การพิจารณา ค่า IOC จะต้องมีความมากกว่า 0.50 ขึ้นไป จึงถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องตรงตามเนื้อหา

Table 1 Sample of the ASEAN citizenship test for Matthayomsuksa 4-6 students.

purpose	sample	
	school	student
to validate the ASEAN citizenship test (explanation, language and time)	Thanyarat School	9
to validate the ASEAN citizenship test (discrimination)	Soontharomettaprachasan School	20
	Triamudomsuksapattanakarn Saraburi School	25
	Kanaratbamrung Pathumthani School	25
	Kaengkhoi School	30
to validate the ASEAN citizenship test (construct validity and Cronbach's alpha reliability coefficient)	Nongdonwittaya School	50
	Matthayom Sangkeet Wittaya Bangkok School	75
	Prateabwittayatan School	75
	Pathumwilai School	100
to establish the norms of the ASEAN citizenship test	Chaiyasitthawat School	35
	Princess Chulabhorn's College, Pathumthani School	69
	Banmoh School	65
	Horwang Pathumthani School	95
	Muaklek Wittaya School	89
	Saipanyarangsit School	105
	Suankularbwitayalai Rangsit School	119
to construct the manual of the ASEAN citizenship test	Thanyarat School	30
total		1,016

2. ผลการนำแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ไปทดลองใช้เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม พบว่า ข้อคำถามในแบบวัดฉบับสมบูรณ์จำนวน 66 ข้อ มีค่า

อำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20-0.69 แสดงว่าข้อคำถามของแบบวัด มีคุณภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ ค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งหมายความว่า ข้อคำถามข้อนั้นสามารถจำแนกนักเรียนที่มีความเป็นพลเมืองอาเซียนได้ ดังคำกล่าวของ Ebel, & Fasbric

(1986 อ้างในพรทิพย์ ไชยใส, 2545); ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) และล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543) ที่ว่าค่าอำนาจจำแนกที่ดีควรมีค่าเป็นบวกเข้าใกล้ +1 และค่าอำนาจจำแนกจะต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

3. ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าโครงสร้างของแบบวัดมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยค่าไคสแควร์ (chi-square) ที่ df เท่ากับ 1,582 มีค่าเท่ากับ 801.33 ($p=1.00$) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (standardized RMR) มีค่าเท่ากับ 0.035 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ 0.92 และดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.90 ซึ่งมีความสอดคล้องกับเกณฑ์การพิจารณาดังกล่าวของ Diamantopoulos, & Siguaw (2000 อ้างใน สุขมาศ อังคุชิต, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิภา ภูัญญะพานุวัฒน์, 2554) ได้นำเสนอไว้ดังนี้ 1) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (root mean square error of approximation: RMSEA) ที่ดีมาก ๆ ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ซึ่งหมายถึงโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2) ค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน (standardized RMR) ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3) ค่าดัชนีวัดระดับ ความกลมกลืน (goodness of fit index: GFI) ควรมีค่ามากกว่าหรือ

เท่ากับ 0.90 แสดงว่าโครงสร้าง มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 4) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (adjusted goodness of fit index: AGFI) ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.90 แสดงว่าโครงสร้างมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล จิตวิรัตน์ และเนตรพัฒน์ ยาวีราข (2559) พบว่า ผลการทดสอบสมมติฐานทางสถิติ (statistical hypothesis) แสดงผลการวิเคราะห์ค่าไคสแควร์ (chi-square) เท่ากับ 469.43 ที่องศาอิสระ (df) เท่ากับ 574 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.96 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับค่าแล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.93 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนเปรียบเทียบ (CFI) เท่ากับ 1.00 จากผลการวิเคราะห์ แสดงว่าการทดสอบสมมติฐานปรากฏว่าไม่ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองที่ปรับแก้แล้ว โดยภาพรวมสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็น (p) ที่ไม่มีนัยสำคัญ และความสอดคล้องของโมเดลอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก เมื่อพิจารณาจากค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่าโดยประมาณ (RMSEA) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.00 และดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน (goodness of fit) ของโมเดลโดยส่วนใหญ่เป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ว่าโมเดลสมมติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ความสามารถทางการแข่งขันมีค่าอยู่ระหว่าง 0.85-1.00 แสดงว่าผลการวิเคราะห์โมเดลที่ปรับแก้แล้วมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก ดัง (Figure 1)

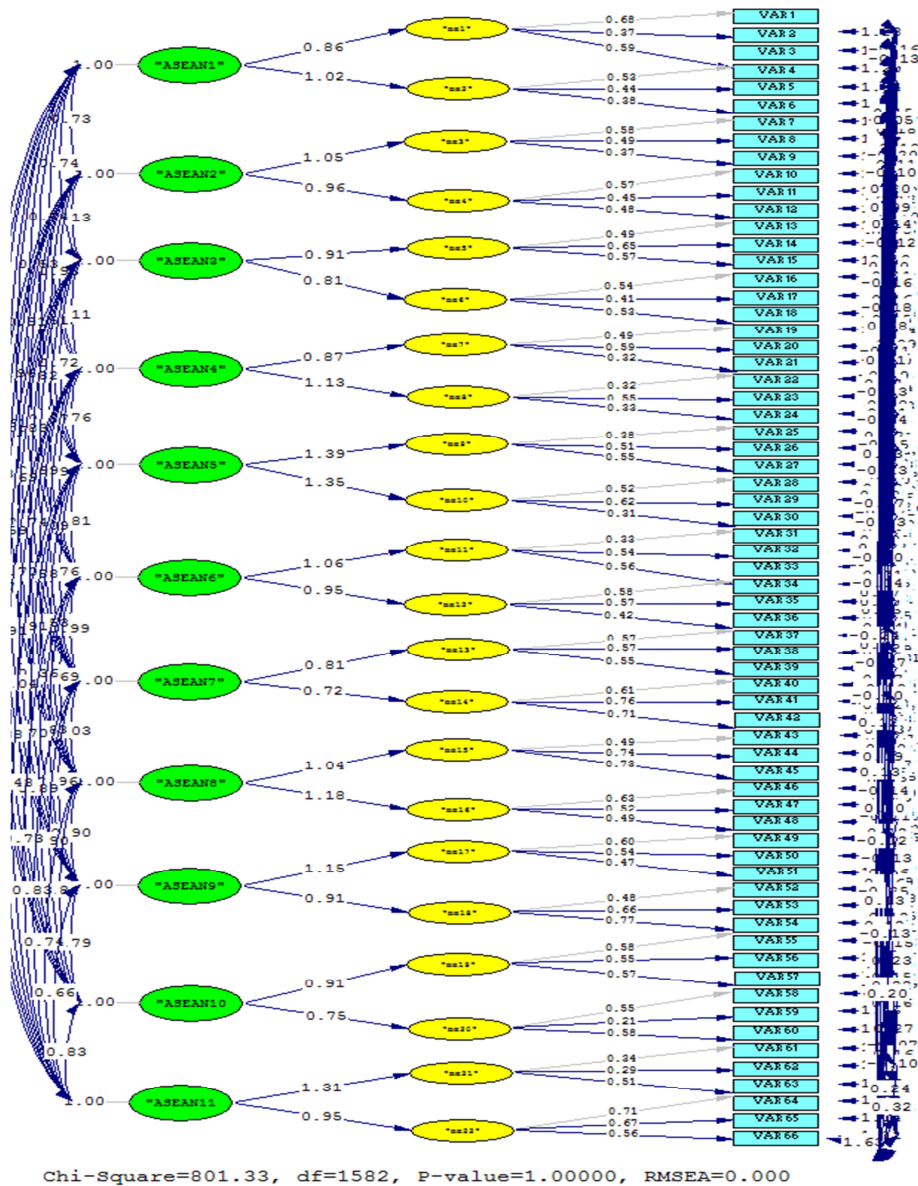

Figure 1 The model validity was investigated by confirmatory factor analysis of the ASEAN citizenship test for Matthayomsuksa 4-6 students.

4. ผลการตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัด
ความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

แบบแอลฟาตามวิธีของ Cronbach พบว่าความเที่ยง
ของแบบทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ 0.92 โดยคุณลักษณะ
ที่ 1 มีค่าความเที่ยง 0.92 คุณลักษณะที่ 2 มีค่า

ความเที่ยง 0.93 คุณลักษณะที่ 3 มีค่าความเที่ยง 0.94 คุณลักษณะที่ 4 มีค่าความเที่ยง 0.96 คุณลักษณะที่ 5 มีค่าความเที่ยง 0.95 คุณลักษณะที่ 6 มีค่าความเที่ยง 0.95 คุณลักษณะที่ 7 มีค่าความเที่ยง 0.95 คุณลักษณะที่ 8 มีค่าความเที่ยง 0.96 คุณลักษณะที่ 9 มีค่าความเที่ยง 0.96 คุณลักษณะที่ 10 มีค่าความเที่ยง 0.95 และคุณลักษณะที่ 11 มีค่าความเที่ยง 0.94 ซึ่งแสดงว่าเป็นแบบวัดที่มีคุณภาพ ดังคำกล่าวของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2544) ที่กล่าวว่าค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถามมาตรฐานที่พบเห็นกันทั่วไปจะมีค่าตั้งแต่ 0.80 หรือ 0.90 ขึ้นไป และสอดคล้องกับเยาวดี วิบูลย์ศรี (2545) ที่กล่าวว่าแบบสอบที่สร้างขึ้นอย่างเป็นทางการที่ใช้ในหน่วยงานควรมีค่าความเที่ยงไม่น้อยกว่า 0.85

5. ผลการสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ทั้ง 11 คุณลักษณะครอบคลุมคะแนนต่ำสุดถึงคะแนนสูงสุดซึ่งมีค่าเท่ากับ 6-30 คะแนน ดัง (Table 2)

จาก (Table 2) คุณลักษณะที่ 1 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T19-T86 คุณลักษณะที่ 2 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T18-T82 คุณลักษณะที่ 3 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T19-T85 คุณลักษณะที่ 4 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T18-T84 คุณลักษณะที่ 5 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T19-T86 คุณลักษณะที่ 6 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T18-T82 คุณลักษณะที่ 7 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T19-T86 คุณลักษณะที่ 8 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T19-T82 คุณลักษณะที่ 9 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T20-T87 คุณลักษณะที่ 10 มีคะแนนที่ปกติตั้งแต่ T18-T81 และคุณลักษณะที่ 11 มีคะแนนที่

ปกติตั้งแต่ T19-T84 ส่วนเกณฑ์ปกติของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 รวมทั้งฉบับ มีช่วงคะแนนปกติที่ T19-T92 ซึ่งแสดงถึงระดับของความเป็นพลเมืองอาเซียนที่มีความแตกต่างกันตั้งแต่ระดับต่ำมากจนถึงระดับสูงมาก

6. ผลการจัดทำคู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 พบว่าครูมีความเข้าใจในการดำเนินการสอบตามคู่มือการใช้แบบวัด และสามารถตรวจให้คะแนนและแปลผลคะแนนได้ถูกต้องตามเกณฑ์การให้คะแนนและตรงตามเกณฑ์การแปลผลคะแนน

สรุป

1. ผู้วิจัยกำหนดคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยสังเคราะห์จากคุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน ด้านทักษะพลเมือง/ความรับผิดชอบทางสังคม ด้านเจตคติ และคุณลักษณะพลเมืองอาเซียนตามกฎหมายอาเซียน และนำมากำหนดนิยามเชิงปฏิบัติการ จากนั้นจึงเลือกรูปแบบในการสร้างแบบวัดเป็นแบบวัดเชิงสถานการณ์แบบเลือกตอบ 5 ตัวเลือก โดยแต่ละตัวเลือกมีคะแนนที่ต่างกันตั้งแต่ 1-5 คะแนน แล้วสร้างข้อคำถามของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนตามผังการสร้างแบบวัด และนำแบบวัดเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามและตัวเลือกความชัดเจนของภาษาที่ใช้ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะในการปรับแก้

Table 2 The local norms of the ASEAN citizenship test for Matthayomsuksa 4-6 students.

score	T-norms										
	characteristic 1	characteristic 2	characteristic 3	characteristic 4	characteristic 5	characteristic 6	characteristic 7	characteristic 8	characteristic 9	characteristic 10	characteristic 11
30	86	82	85	84	86	82	86	82	87	81	84
29	83	79	82	81	83	79	83	79	84	78	81
28	80	76	80	78	80	77	81	77	81	75	79
27	78	74	77	75	77	74	78	74	78	73	76
26	75	71	74	73	74	71	75	71	76	70	73
25	72	68	71	70	72	69	72	69	73	67	70
24	69	66	69	67	69	66	69	66	70	65	68
23	66	63	66	65	66	37	67	64	67	62	38
22	64	60	63	62	63	61	64	61	64	60	62
21	61	58	60	59	61	58	61	58	62	57	60
20	58	55	58	56	58	55	58	56	59	54	57
19	55	52	55	54	55	53	55	53	56	52	54
18	52	50	52	51	52	50	53	50	53	49	51
17	50	47	49	48	50	47	50	48	50	47	49
16	47	44	47	46	47	45	47	45	48	44	46
15	44	42	44	43	44	42	44	43	45	41	43
14	41	39	41	40	41	39	42	40	42	39	40
13	38	36	38	37	38	37	39	37	39	36	38
12	36	34	35	35	36	34	36	35	36	34	35
11	33	31	33	32	33	31	33	32	34	31	32
10	30	28	30	29	30	29	30	29	31	28	29
9	27	26	27	27	27	26	28	27	28	26	27
8	24	23	24	24	25	23	25	24	25	23	24
7	22	20	22	21	22	21	22	21	23	21	21
6	19	18	19	18	19	18	19	19	20	18	19

2. ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดในด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยนำผลการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามและ

ตัวเลือกในแบบวัดผ่านเกณฑ์การพิจารณาทุกข้อ และนำแบบวัดไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพ โดยการตรวจสอบความเหมาะสม ความชัดเจนของภาษาที่ใช้ในคำชี้แจง ข้อคำถาม ตัวเลือก และเวลาที่ใช้ในการ

ทำแบบวัด ตรวจสอบค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถาม โดยวิธีการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความเที่ยงของแบบวัด โดยการหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแอลฟาตามวิธีของ Cronbach พบว่าแบบวัดมีคุณภาพตามเกณฑ์

3. ผู้วิจัยได้เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการตอบแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนใน 11 คุณลักษณะ รวมทั้งความแตกต่างของคะแนนการตอบแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนในภาพรวม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว พบว่าผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนการตอบแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนใน 11 คุณลักษณะ รวมทั้งคะแนนความเป็นพลเมืองอาเซียนในภาพรวม มีคะแนนความเป็นพลเมืองอาเซียนในแต่ละคุณลักษณะ และคะแนนความเป็นพลเมืองอาเซียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงสร้างเกณฑ์ปกติของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โดยนำคะแนนดิบที่ได้จากการทำแบบวัด มาแปลงเป็นค่าตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์แล้วนำไปเปิดตารางเพื่อแปลงเป็นคะแนนมาตรฐานที่ปกติ แล้วสร้างสมการถดถอยเพื่อขยายคะแนนมาตรฐานที่ปกติเป็นเกณฑ์ปกติ โดยแบ่งเกณฑ์ปกติตามตัวชี้วัดของแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียน

4. ผู้วิจัยได้จัดทำคู่มือฉบับร่างในการบริหารการสอบพบว่า คู่มือการใช้แบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนมีความเหมาะสม มีส่วนประกอบสำคัญครบถ้วน อ่านเข้าใจง่าย และสะดวกในการนำไปใช้งาน

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้ที่นำแบบวัดไปใช้ควรมีการศึกษาคู่มือการใช้แบบวัดให้มีความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ของแบบวัด วิธีดำเนินการสอบ การตรวจให้คะแนน และเกณฑ์ปกติในการแปลความหมายคะแนน เพื่อให้สามารถบริหารการสอบและแปลความหมายคะแนนได้อย่างถูกต้อง

2. ผู้ที่นำแบบวัดไปใช้ควรมีการชี้แจงให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงการนำผลจากการทำแบบวัดไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดแนวทางหรือปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องการพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนได้มีความสนใจและตั้งใจทำแบบวัดที่ตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

3. ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีการนำแบบวัดไปใช้วัดระดับของความเป็นพลเมืองอาเซียนของนักเรียน เพื่อวิเคราะห์จุดเด่นและจุดที่ควรพัฒนาของนักเรียน แล้วนำผลการวัดไปใช้กำหนดแนวทางหรือปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อสอดคล้องการพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนของนักเรียนต่อไป

4. ผู้ที่นำแบบวัดไปใช้สามารถนำแบบวัดทั้งฉบับไปใช้วัดระดับของความเป็นพลเมืองอาเซียนของนักเรียนในภาพรวมได้ และสามารถนำแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนเฉพาะด้านที่ต้องการไปวัดระดับของความเป็นพลเมืองอาเซียนรายด้านที่ต้องการได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองอาเซียนของนักเรียน ซึ่งนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 มีคะแนนการตอบแบบวัดความเป็นพลเมืองอาเซียนทั้ง 11 คุณลักษณะ และในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมระดับความเป็นพลเมืองอาเซียนให้สูงขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- โกศล จิตวิรัตน์, และเนตรพัฒน์ ยาวีราข. (2559). การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสามารถทางการแข่งขันของผู้ประกอบการอุตสาหกรรมยางพาราแปรรูปขั้นต้นภายใต้การเปลี่ยนแปลงในลักษณะเชิงพลวัต. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(1), 154-165.
- ขวลิต ชูกำแพง. (2549). *เอกสารประกอบบทเรียน การประเมินการเรียนรู้*. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระพันธ์ ธีรานันท์. (2555). *เอกสารประกอบคำบรรยาย การอบรมการจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้และสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 10*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). *วม 401 การวัดประเมินการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรทิพย์ ไชยโส. (2545). *เอกสารคำสอนวิชา 153521 หลักการวัดและการประเมินผลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชาติ แก้วพวง. (2558). *อาเซียนศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6*. กรุงเทพฯ: แม็คเอดิ ดูเคชั่น.
- แพรวภัทร ยอดแก้ว. (2555). *เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา 2000111 วิชาอาเซียนศึกษา (ASEAN Studies) 2555 โปรแกรมสังคมศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม*. สืบค้น 28 กรกฎาคม 2559, จาก <http://www.gotoknow.org/posts/505876>
- เยาวดี วินุลย์ศรี. (2545). *การวัดผลและการสร้างแบบสอบผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ, และอังคณา สายยศ. (2543). *เทคนิคการวัดผล การเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิสูตร โพธิ์เงิน. (2560). ความเป็นพลเมืองอาเซียนของเยาวชนไทยระดับประถมศึกษา. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*, 20(1), 246-256.
- ศักดิ์อนันต์ อนันตสุข. (2557). *คุณลักษณะของเด็กไทยในประชาคมอาเซียน คุณลักษณะของนักเรียนอาเซียนสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน*. สืบค้น 23 ตุลาคม 2559, จาก <http://www.anantasook.com/asean-children-characteristics/>
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน ระดับมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุภมาส อังคุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณ, และ รัชนิภา ภิญโญ ภาณุวัฒน์. (2554). *สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์: เทคนิคการใช้โปรแกรม Lisrel*. กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่งคั่ง การพิมพ์.
- Gauthier, M. (2013). The ASEAN and the idea of a global citizenship. *GSTF International Journal of Law and Social Sciences*, 3(1), 36-41.